

ШУМЕНСКА ПОЩА

ВЕСТНИКЪ ЗА КУЛТУРЕНЪ И СТОПАНСКИ НАПРЕДЪКЪ НА ГР. ШУМЕНЪ И ОКОЛНОСТТА МУ

Редакторъ: А. РАДЕВЪ.

Излиза всѣки присѣтственъ вторникъ и сѣбота
ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 80 ЛВ. 6 МЕСЕЦЪ 50 ЛВ. 3 МЕСЕЦА 30 ЛВ.

ОБЯВИ: търговски — 150 лв. кв. см., официални — 2 лв. кв. см.

Ред. и админ.—пл. „Ц. Борисъ“. Тел. 140.

Год.

56

брой

ДЪРВА

джбови и габжрови цепени доставя

ОФИЦЕРСКАТА КООПЕРАЦИЯ „О П И Т Ъ“

на членове и не членове

Желающитѣ да си купятъ, да се
явятъ въ канцеларията на коопера-
цията и запишатъ нужното количество.

Отъ кооперацията

За музикалнитѣ дружества въ града ни

Градъ Шуменъ си е придобилъ името на музикаленъ градъ, това е било въ миналото, това иднесь. За оспорване на горното и дума не може да става. А така също града ни е и голѣмъ културенъ центъръ, въ който се развивала, развива и сега доста голѣма културна дейность. А още по-вече тая културна дейность е на завидна висота въ музикално отношение. А тъй като музикалното чувство или по-право любовта къмъ музиката е въ всички безъ разлика на възраст и обществено положение, то нищо чудно отъ това, че въ града ни има нѣколко музикални дружества. Тѣзи музикални дружества, като отдѣлни еденици, всѣко за себе си води самостоятеленъ животъ. Да правя критически анализъ на отдѣлнитѣ дружества, като пѣвчески хорове и да изгкватъ силата или слабостта на едното и друго дружество това не ми е въ задачата съ настоящето, но това не излючва да кажа своето мнение, макаръ и на кратко. Моята задача е по-друга. да констатирамъ нѣколко факти изъ борбитѣ на дветѣ дружества, — „Родни звуци“ и „Добри Войниковъ“, — защото тия борби преминаватъ вече границата на обикновеното благородно съревнувание и отиватъ доста далечъ и става причина да се излагаме не само предъ насъ, а и предъ вънкашни посетитѣли на града ни.

Преди известно време гостува въ града ни Варненското музикално дружество „Морски звуци“, въроятно да върне визигата на „Родни звуци“, пъкъ и въ реда на нѣщата е и е даже за предпочитане отдѣлни културни организации отъ различни населени пунктове да се посещаватъ. Както и да бжде посещението мина хубаво, както му е редно съ известни приветствия и пр. Но на края, когато последнитѣ впечатления трѣбва да бждатъ най-добри, нѣкой навѣрно хористи отъ музикалното дружество „Добри Войниковъ“, излѣзе и той да приветствува своитѣ събратя и следъ привършване нахлу въ сцената нѣкаква група съ целъ „дружно да пѣ-

емъ“; Всичко това дойде като гръмъ отъ ясно небе.

Добра или не постѣпката, нека всѣки да сѣди, но азъ искамъ да изкажа единъ фактъ, на който съмъ билъ очевидецъ и лично преживѣлъ. Преди години като гимназистъ въ цивилна униформа отивамъ въ София. Следъ като бѣхъ си привършилъ работата, бѣше и празникъ, ме срещна единъ познатъ и ме покани да отида на нѣкакъвъ партиенъ конгресъ, който се откривалъ сѣщия день. Разбира се азъ се съгласихъ на това. Но още като влизаме, менъ ми направи впечатление голѣмата група вратари които ме гледатъ така съмнително. Следъ дълги разпавии се съгласиха да ме пуснатъ и то благодарение на обстоятелството, че бѣхме отишли доста рано, та нѣмаше и много конгресисти въ салона и предполагайки, че нѣма да дойдатъ ме пустанаха навѣрно да правя множество. По едно време чуваме оживлението става голѣмо. Отъ къмъ вратата почватъ да се разнасятъ викове, но после всичко се пренесе вътре и почнаха да хвърчатъ столоветѣ изъ салона. По едно чудо азъ не бѣхъ засегнатъ. Но вече следъ като се нагледахъ искахъ да излѣза, но нѣма какъ. Въ това време единъ мой съседъ става и иска да напусне салона, за да отиде на сцената, понеже го избрали за нѣкакъвъ, навѣрно ще е билъ нѣкой голѣмецъ. Понеже на съседа ми се отваря път и азъ макаръ и бавно се измъкнахъ следъ него и така напустахъ това „приятно зрелище“. По — нататѣкъ какво е станало не знамъ, защото следъ като излѣзохъ, дори не се обърнахъ.

Да има борби въ партийни организации (говоря за миналото) разбирамъ, тъй като тамъ борбата е да кажемъ социална на отдѣлни обществени слоеве или както икономиститѣ се изразяватъ класова. Тамъ ставатъ такива „нахлувания“ или както се казваше „превземане“ но тамъ, като че ли е простено.

Но подобна постѣпка за една културна организация е не само простена, но и осждителна. За голѣмо съжаление нѣщо подобно се

Отъ днесъ Военното кино започва представянето на
великолепния френски филмъ

„Тайната на една майка“
(осждбата не прощава)

съ Франсоа Розай, Албертъ Преманъ и
Карлъ Випелъ.
Единъ триумфъ на Френската
кинематография!

случи и при концерта, който се даде на открито по случай голѣмата всенародна радостъ, раждането на Престолонаследника Князь Симеонъ Търновски. Почти сѣщото стана и при посрещането на Царския воененъ симфониченъ оркестъръ, но благодарение, че благодарумието наддѣля, не стана нужда да ни се смѣятъ хората.

Въ градъ Шуменъ има мѣсто че за два или три хорове, но и за по-вече. Нека всѣки щомъ чувствуваше сили да работи. Но когато дойде въпросъ за обществена проява на отдѣлнитѣ хорове всички трѣбватъ да бждатъ наредени единъ до другъ. Но може да стане въпросъ кой да бжде. Безспорно не могатъ

да бждатъ всички еднакви, а за такива случаи ще се даде предимство на по-голѣма сила.

А къде е тя? Тя е въ музикалното дружество „Родни звуци“ задъ което се крие животъ близо четирисетъ годишенъ и е дружество което дава несравнено и по-добри резултати. А да се оспорва голѣмата деригентска способность на диригента на сѣщото дружество г-нъ Ан. Зидаровъ, би било кжсогледство.

Най-после нека се има предъ видъ, че въ такива случаи, тозъ който отстѣпи, проявява великодушие или както се казва умния винаги отстѣпва.

Борисъ Даскаловъ

КЛИЕНТИТЪ НА ФИРМАТА ГАНЧО ДЯНКОВЪ & СИНОВЕ,
които събиратъ издаваништѣ отъ нея куиони, ПОЛУЧАВАТЪ
ДИВИДЕНТЪ въ края на годината 2% въ стока.

КРАЛЪТ НА ЦИГАНИТЕ

Отъ Варшава полската телеграфна агенция съобщава:

„На 4 юлий на военния стадиумъ 10,000 зрители присъствуваша на рѣдката и живописна церемония за избиране и коронацията на краля на полските цигани. 30 цигански сенатори въ официално облѣкло гласуваха съ бюлетини и избраха единодушно отъ петимата кандидати Янучъ Квикъ, циганинъ, калайджия.“

Циганитѣ сж скитническо (чергарско) племе отъ арийската езикова група. Дошли сж отъ Индия презъ Персия, Сирия, Египетъ, минали на Балканитѣ, заселили се въ България, Турция, Ромъния, Унгария, Полша и въ източна и западна Европа (Русия, Испания) дори въ Англия, гдето преди години се събщи, че е изработена циганска азбука и се издаватъ вестници. Сега броятъ 1—5 милиона души.

Общественото имъ устройство е патриархално. Бащата е глава на семейството, Жената се счита полунезависима отъ мъжа. Понеже сж пжтуването имъ сж свързани много престѣпления (кражби на коне, вещи и дори деца) въ всички европейски държави чергарството е запретиено съ закони и се преследва строго. За тѣхъ Г. Боровъ е написалъ интересна книга за живота имъ въ 1841 г.

Заседналитѣ цигани сж: мъжетѣ —ковачи, тенекеджии, скотовѣдци музиканти и т. н., женитѣ —гадателки (врачки) или танцьорки. Музикалната имъ дарба е пословична. Въ тѣхнитѣ пѣсни, забележителни съ особения ритъмъ и дисонантни интервали, сж запазени много старинни мелодии и танци. Националниятъ имъ инструментъ е цимбалото, а на виолината (цигулката) унгарскитѣ и полски цигани сж виртуози.

Отъ срѣдата на 19-й вѣкъ сж съществуватъ цигански пжтуващи музикални капели. Цигански мелодии и елементи сж проникнали и въ художествената музика, напр. „Унгарската рапсодия“ отъ Листъ или оперетата „Царицата на чардаша“ отъ Б. Калмаръ и др. (Майеръ лексиконъ, т. III) Ромънскиятъ циганинъ Янъ Гулеску, единъ отъ 5-тѣ кандидати за цигански краля, наричанъ „Падаревски на циганитѣ“, билъ прочутъ музикантъ, свирилъ нѣкога предъ руския императоръ и участвувалъ въ оркестра при приема на краля на ромън, краля Каролъ въ Варшава.

На всѣкжде дето сж заседнали, циганитѣ се обособяватъ въ отдѣлни народностни групи, управлявани

отъ избрани старейшини, наречени въ България черибашии. У насъ циганитѣ полиръ освобождението се ползуваха съ избирателни права, после тия права имъ бѣха отнети и следъ това възстановени подъ наименованието „мохамедани“.

Въ Полша циганитѣ сж организирани като народностна група дори въ кралство. Преди 5 месеци циганскиятъ краля въ Варшава биде тежко раненъ и почина заради любовнитѣ му връзки съ една красива циганка, наричана „пришелка“, дошла отъ друга страна.

За избора на новъ краля имало 5 кандидати: Рудолфъ, синъ на умрѣлия краля, 18-годишенъ, чичовцитѣ му Казимиръ и Василий, единъ унгарски циганинъ, близъкъ роднина на умрѣлия Янъ Гулеску.

Първитѣ четирма кандидати издали манифести за програмитѣ си по управлението на циганитѣ и всички обещаваха да пазятъ „честта на циганската раса“ и истинската циганска традиция на живота. Янъ Гулеску говорѣлъ въ манифеста си, да изведе сънародницитѣ си отъ „чергарския животъ“ и въвеждането имъ въ цивилизования, като и за приравняването имъ съ другитѣ народи. Той билъ много богатъ и похарчилъ огромни суми за агитация предъ избора. Избранъ билъ единъ отъ братята на умрѣлия. Рудолфъ, обаче, се закарналъ на чичо си, да му отнеме отъ главата короната като порастна.

Нѣколко часа преди избора 160 старейшини решили, женитѣ да не избиратъ. Гласоподаването било предшестващо отъ концертъ на 40 цигулари; на него могълъ да присъствува всѣки срещу заплащане.

Новоизбраниятъ краля коронованъ отъ варшавския архиепископъ, съ бронзова корона, дебело позлатена, като му връчилъ и скиптеръ. Кралятъ носѣлъ синя мантия украсена съ хермелинови кожи. Позлатата на короната струвала 20 хиляди лева.

При коронацията партизанитѣ на кандидатитѣ се сбили, трима били убити и около 15 души ранени.

* На 8 юлий 1937 въ Парижъ е била учредена междуградска въздушна пощенска служба. Ако едно писмо, съ обикновена пощ. такса, биде пустнато въ пощенска кутия на 6 ч. сутр., въ 10 ч. то ще пристигне въ гр. Бордо, въ 11 ч. въ Тулуза, Лионъ, Гренобль и пр. далечни провинциални градове.

Бждащата кариера на матуританитѣ

Голѣмитѣ грижи на родителитѣ за образованието на синоветѣ и дѣщеритѣ не свършватъ съ завършването на срѣдното образование отъ последнитѣ. Свидетелството за завършено такова образование съставлява първиятъ неговъ голѣмъ етапъ, следъ който иде вториятъ — и по-виженъ. А той е, въ какво направление трѣбва да се насочи висшето образование на младежта отъ двата пола, което да имъ даде сигурна възможностъ за справяне съ трудноститѣ въ живота.

Родителитѣ, въ подавляващото си болшинство, не могатъ да преценатъ правилно, какво направление да дадатъ на децата си въ висшето образование. Въ повечето случаи тѣ се ръководатъ отъ материалнитѣ ползи, които момчетата и момичетата имъ трѣбва да извлѣкатъ отъ висшето си (университетско и академично) образование и съобразно съ това насочватъ рожбитѣ си въ записването, безъ да знаятъ, въ кои области на науката младежитѣ сж по-силни ученици.

Така става често, че силниятъ математикъ отива въ юридическо образование, отъ естественика се прави жболѣкаръ, отъ наклонниятъ къмъ философия — банковъ чиновникъ.

Понеже сме младъ народъ, у насъ нѣма семейна традиция за образованието. Знанията и опитността въ живота не се предаватъ по родове. Затова и нѣмаме дори начало на продължение и разработване на знанията било отъ практиченъ, или отвлеченъ характеръ както се вижда това въ западно-европейскитѣ културни народи.

Ония, които биха могли да посочатъ едно по-правилно направление въ висшето образование на младежта — това сж пейнитѣ гимназиялни учители.

Но тѣ рѣдко биватъ консултирани отъ родителитѣ. Ето една голѣма погрѣшка, която трѣбва да се избѣгва.

Г. Николовъ.

Станете абонатъ на „Шум. поща“!

пропилѣнъ безвъзмездно.

И на стина, черна сѣнка осѣнъ измъченото лице на лозаря; нѣмаше вече пѣсень по лозята; а и въ кѣщи, па дори ни кръчмата. Праздницитѣ минаваха скучно. Трауръ народенъ се наложи надъ бедното село, безъ надежда за хубави дни.

Въ това време се разнесе нова пѣсень — пѣсень не за минало славно, не за настояще жално, а за новъ животъ чрезъ братско съгласие и довѣрие.

„Да основемъ кооперация — бѣ въ уста на всѣки! Само чрезъ нея ще живѣемъ въ името на нея ще се трудимъ!“

Стотици селяни лозари предимно млади, жално слушатъ словата на даскала че кооперацията единствена ще имъ донесе щастие, радостъ; че всѣки въ нея ще биде и редникъ и канитанъ. Нѣма вече, кой да тормози и поставя предъ свършенни факти ония, които създаватъ благата въ тая страна. Нѣма вече кой да му подценява черния но благороденъ трудъ. Нѣма вече кой да икономисва стотици килограми грозде при самото изтегляне

Отъ всѣкжде за всѣки

* Въ Япония има пощенски лигиозни секти отъ колкото и да е другаде. Много отъ експлоатиратъ безсъвестно юшитѣ, Заинтересувана отъ та дейностъ полицията въ Япония попаднала въ „клуба на самуцитѣ“ тъкмо когато почетни настоятели подготвяли своитѣ следователи да заминатъ за свѣтъ. Следъ това тя попадна въ „Великото кралско японско спасение“. Въ неговитѣ салони множество отъ книга направи животни. Когато единъ боленъ каквато да е болестъ додѣлва двото, свещенодействующиятъ разпитвали отъ какво страсти после му казвали, че това онова животни (зайче, куче, птица и пр.) ще го излѣкува, и си купи модела му, за много пари.

* Като голѣми колекционери въ пощенски марки се знаятъ: английски краля Едуардъ VIII съ 300,000 марки, най-голѣма въ света оценена за 85,000,000 фр. фр. намираща се въ Бъкингамскитѣ дворецъ; пок. рус. импер. Николай II, неизвестно где се намира лекцията му, Берлинскиятъ пощенски музей; с.-америк. председател Рузвелтъ; ромън. краля Карлъ II испан. краля Алфонсъ XIII и египетски краля Фуадъ.

Споредъ българския колекционеръ Д. Гошевъ, първитѣ пощенски марки сж въ Англия отъ 1811 г. Следъ тѣхъ идатъ: въ Швеция отъ 1813 и Франция отъ 1813 г. Събирането имъ (колекционерство) е отъ 1860 г., а пълното ѣго описание е отъ 1862 г. на франц. чиновникъ въ пощитѣ Алфонсъ Потине. — Най-скѣпната марка е английска Гвиана отъ 1856 г. червена, 1 центъ; отъ нея има сѣ 1 екз., въ малко повредено състояние, намира се у единъ американски колекционеръ, който я купилъ презъ 1921 г. за около 2 милиона лева. — Най-скѣпнитѣ български марки: 1) отъ 1885 г., 1 франкъ, препечатана на 50 стотинки, струва 1800 лева; 2) отъ 1933 г., второ издание серията Балкански марки 1200, 1300 лв. серията, 3) погрѣшно печатанитѣ отъ 5 ст. 1882 г., розови, цвѣтъ вмѣсто златенъ, струва 35,000 лв.; отъ нея се знаятъ сѣ 100 кжса; 4) погрѣшна 5 ст. въ 50 ст. съ черна препечатка вмѣсто съ червена, струва 50,000 лв.; марката отъ 1911 г. представлява царъ Фердинандъ и князетѣ Борисъ и Кирилъ на маневри, въ центърътъ е обрннатъ на долу главата, около 200 парчета, струва 2 000 лева.

Българъ

Лозарски скици

Нашиятъ край живѣе съ традицията на минилото лозарство, когато всѣки хѣлмъ, всѣки баиръ и днешно пустейшо мѣсто сж били засадени съ лозя; тамъ дето непрекъснато се чувало звѣнѣтъ на мотиката и звучната пѣсень на нашата трудолюбива селянка. А споменитѣ за гроздобра! Шуменци, които при тежавали лозя чакъ въ „разбой“ (южно отъ Дивѣдѣво) съ пѣсни и гайди започвали и свършвали гроздобера. Цѣли кървани съ кадуси превозвали вкусното грозде къмъ града за да изкаратъ на пазаря причутия шуменски „пелинашъ“, Хубаво — ало — пѣкъ и хората сж били по-добри.

Но минаха години отъ тогазъ. Филосерата погребва старитѣ лози, а живота — тѣхнитѣ весели стопани. Останаха само споменитѣ за това красиво минало.

Днесъ, всичко е модерно. Модерни сж и лозята. Въ сравнително краткъ периодъ всичко ста; почти се възобнови

— нѣщо по-вече и равнитѣ тучни ниви се изпълниха съ нови, сортирани лози, наредени като войници на парадъ!

Колко благороденъ трудъ, колко сладки мечти за по-веселъ и по-носенъ животъ. Ламове сж барутъ разпукваха канаритѣ, кирката къртеше лонитѣ камъни а лопатата ровѣше здравата земя. И скоро на мѣстото на буренясалитѣ и обрѣгли сж трѣве и храсти чукари се зелнаха китни лозя. Стройни и спретнати сѣкашъ не човѣка а Божествена ржка ги е наредила.

Четемъ въ захласъ постиженията на славнитѣ „фини“ холандци, датчани и пр. но никой не се сѣща да запита защо до сега не е писана книга и за нашитѣ „фини“, за нашитѣ градини и бѣли лилии? Живота е борба. Борбата носи и радости и разочарования. Едва ли бихъ могълъ да изразя мжката на лозаря, изживѣна презъ последнитѣ 5—6 години, когато неговото производство бѣ предметъ на подигравка, а неговиятъ трудъ

за да нагласява после частни лица подписватъ разписки за хиляди лева, биде сж дали 1 кгр. грозде. Ехъ, тѣ дълга и широка, ако заговори правдата, но това другъ пжтъ.

Нова струя се влѣ въ житието на родни. Усмивка озари тѣхнитѣ измъчени лица.

Децата въ кѣщи, момитѣ и ерменци на седянка, вечеръ, старцитѣ на кръчмата — все за новата кооперация приказватъ хиняди пжти благословятъ, че най-посе се намѣриха добри хора и за тѣхнитѣ халъ да помислятъ.

Закипъ новъ животъ: стотици рѣзки, рано сутринтъ, на групи събрани весели и жизнерадостни бързатъ кооперацията труда си да предложатъ съревнование благородно наставя — вече грозде да преработи, по-чиста да приготи защото ясно съзнава, вече работи не за кръчмаря или мисионера, а работи сама за себе си — щото на дѣло вече осѣзна великиятъ принципъ: единъ за всѣки и всѣки за единъ.

(с л е д в а)

